

Voorgestelde indeling DAB+ streekomroep kan veel beter

Achtergrond

DAB-laag 6 is bedoeld is voor lokale- en andere, relatief kleinschalige, omroepen. De marktconsultatie presenteert voorstellen, die in de periode 2020 tot 2022 een beperkt aantal omroepen in de gelegenheid stelt om met laagvermogen DAB-zenders uit te zenden. Volgens de in de consultatie gepresenteerde documenten kunnen slechts 22 kleine allotments op korte termijn een frequentie krijgen en komt er in grote delen van het land voorlopig geen DAB-ruimte voor lokale stations, terwijl er veel meer mogelijk is.

Wat er aan vooraf ging

Begin mei 2019 presenteerde Agentschap Telecom aan potentiële (kleine) nieuwkomers een versie van Laag 6 in de oervorm volgens het achterhaalde basisplan, dat voorafging aan het inmiddels in een Taskforce vastgesteld DAB Verbeterplan. Die presentatie deed het lijken alsof de Taskforce geen afspraken had gemaakt over Laag 6. Daarover heeft Broadcast Partners een aantal indringende vragen gesteld, waarna AT en EZK in een bespreking op 6 juli 2019 helder hebben aangegeven dat de oude visie van het basisplan nooit gepresenteerd had mogen worden, dat deze als achterhaald moest worden beschouwd en dat de in de Taskforce DAB afgesproken Laag 6 indeling/aanpak het beleid zou bepalen. Dat betekent dus grotere gebieden in Laag 6 en betere technische parameters, waaronder grotere zendvermogens.

Nu blijkt de overheid alsnog de verouderde basisversie van Laag 6 te consulteren. Dat roept vragen op over in hoeverre vertrouwd kan worden op de informatie die EZK en AT over DAB verstrekt en in hoeverre overleg wezenlijke invloed heeft op het te vormen beleid. Met andere woorden: hoe kan het dat EZK en AT op 6 juli 2019 duidelijk aangeven de aanpak van het oude basisplan niet te zullen hanteren, om dat dan vervolgens in de consultatie toch te doen?

Twijfel aan haalbaarheid

Het is onzeker is of het wenselijk is om 81 allotments te willen realiseren, omdat dit in de internationale onderhandelingen vanwege een hoge mate van onzekerheid over de slagingskans onevenredig veel wisselgeld vraagt. De twijfel omtrent de haalbaarheid is door het Agentschap Telecom in het Taskforce DAB Verbeterplan helder bevestigd. Ofschoon anders afgesproken in de Taskforce DAB houdt de marktconsultatie het streven naar die 81 allotments echter toch overeind, terwijl hiermee slechts achter een plan van een belangenorganisatie wordt aangelopen, waarvoor onder de betrokken omroepen maar zeer beperkt draagvlak is. Met andere woorden: de indeling met 81 allotments sluit niet aan op de werkelijke wensen van de markt. Wellicht hadden deze eerder eens goed geïnventariseerd kunnen worden. Nu is de inbreng uit lokale hoek veel te beperkt gebleven.

Recent heeft Broadcast Partners in een aantal bijeenkomsten met lokale omroepen zelf nog eens kunnen vaststellen hoe de wensen liggen en dat wijkt significant af van hetgeen nu in de consultatie gepresenteerd wordt. De daarin voorgestelde gebieden en technische parameters zijn als regel veel te klein voor een behoorlijke exploitatie; dat speelt overal in het land, maar in het bijzonder in het westen van Nederland.

Broadcast Partners

Axelsestraat 58, 4537 AL Terneuzen – Telefoon +31 (0)115 683 555
Heuvellaan 35, 1217 JL Hilversum – Telefoon +31 (0)35 625 4444
E-mail: info@broadcastpartners.nl – www.broadcastpartners.nl

Het is nog niet te laat om dit bij te stellen; dit vraagt niet veel tijd, kost weinig inspanning en het levert minder complexiteit op bij de internationale coördinatie.

Samenhangende gebieden

De in de consultatie voorgestelde indeling van de streekomroepen heeft een aanzienlijk aantal onlogische situaties opgeleverd. Zo is bijvoorbeeld Twente in tweeën gesplitst, blijken Vlaardingen en Schiedam gescheiden van Rotterdam, Amstelveen van Amsterdam, et cetera. De omroepen aldaar stellen dat bepaald niet op prijs. Hier mankeert voeling met de markt. Dit is eerder gesignaleerd, maar er is kennelijk niets mee gedaan.

De doelstelling van een streekomroep (of een combinatie van naburige lokale omroepen) is het bedienen van een streek met een gedeelde cultuur, gemeenschappelijke sociale waarden en een economische eenheid. In zo'n samenhangend gebied moeten de omroepen goed te ontvangen zijn.

Broadcast Partners heeft, mede met oog op de vorming van streekomroepen en de mogelijkheden om behoorlijk te kunnen concurreren met de andere spelers in de DAB-markt, niet alleen nu, maar al eerder gepleit voor grotere gebieden en grotere zendvermogens voor de lokale DAB-netten. In die combinatie zou zo'n invulling goed mogelijk zijn en de meeste lokale omroepen hebben een voorkeur voor een hoger vermogen. Hierdoor zou het aantal kanalen een beetje afnemen en zijn er minder kanaalnummers nodig, waardoor significant meer omroepen van start kunnen gaan op DAB+ terwijl de exploitatiemogelijkheden veel beter zijn voor de omroepen.

Hogere zendvermogens

De omroepen zouden niet opnieuw te maken mogen krijgen met de veel te kleine zendvermogens en als gevolg daarvan met haperende dekking, zoals nu bij de FM; dat is niet alleen slecht voor de lokale omroepen, maar ook voor het aanzien van DAB in het algemeen. Uit het verleden met FM-zenders van babyfoonformaat, waar lokale omroepen als regel mee te maken hebben, zou geleerd moeten zijn dat marginaal bereik als gevolg van te krappe zendvermogens en andere technische parameters bijzonder veel klachten oplevert en omroepen kansloos maakt. Zij kunnen simpelweg geen concurrerend ontvangstcomfort leveren met die te kleine zendvermogens. Bij DAB telt dat nog harder dan bij FM, omdat digitale transmissie heel anders luistert dan analoge; die laatste degradeert langzaam in kwaliteit naarmate het signaal afneemt en bij digitale transmissie is het signaal beluisterbaar of ineens weg. Je hebt voor ontvangstcomfort dus veel veldsterkte nodig; dat betekent veel vermogen.

Ingeval de grotere gebieden en ruimere technische parameters vergund worden, dan hebben de lokale streekomroepen allen de individuele keuze voor invulling met een enkele hoogvermogen zender, een mix van hoog- en laagvermogen zenders, of alleen laagvermogen zenders. Dus iedereen het zijne, naar eigen inzicht. Omgekeerd kan een omroep geen hoogvermogen aanzetten, als de vergunning slechts laagvermogen toestaat en dat laatste is een gevolg van de voorstellen van de consultatie.

Uitbreidingsmogelijkheden DAB+ begin 2020

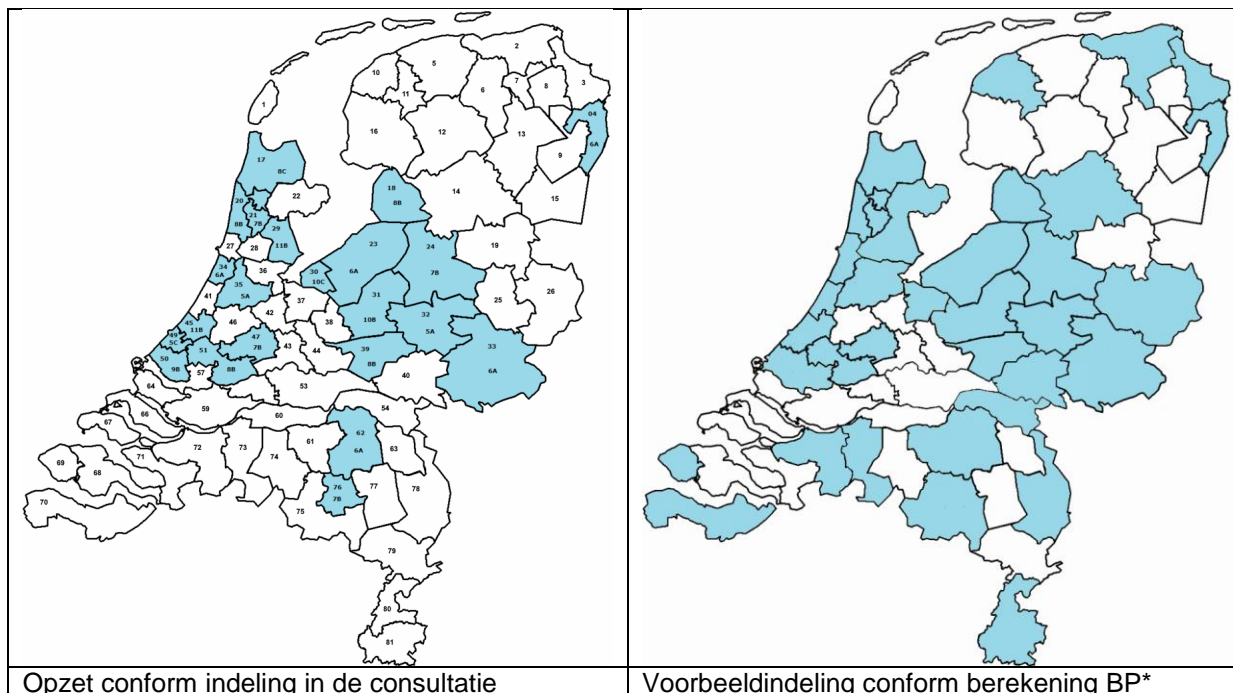
Volgens Broadcast Partners kan het aantal direct te gebruiken allotments worden uitgebreid van 22 naar 49. Dit is mogelijk door een licht aangepaste aanpak en het nu al inzetten van frequenties waarvoor Nederland al rechten heeft.

Broadcast Partners

Tevens zou het mogelijk moeten zijn om frequenties die na ruil met bijvoorbeeld Duistland vrij komen, alsnog te bestemmen voor lokale streekomroepen. Deze frequenties kunnen tijdelijk dienen. Elke vergunninghouder kan voor zich aangeven of deze een tijdelijke vergunning wenst of niet.

Broadcast Partners heeft dit in een niet openbare versie van dit document nader uitgewerkt en ingediend.

Zo kan op basis van bovengenoemde inzichten al vanaf 2020 een ruimer gebied in gebruik genomen worden zoals in onderstaande vergelijkende kaarten wordt weergegeven.

* Op de door Broadcast Partners voorgestelde verbeterde indeling zijn varianten en verdere verbeteringen denkbaar, bijvoorbeeld door gebieden verder samen te voegen.

Onnodige regels schrappen

De voorstellen in de consultatie bevatten volgens Broadcast Partners verder veel onnodige regels, die waarschijnlijk goed bedoeld zijn, maar geen wezenlijk (publiek) doel dienen en in de praktijk behoorlijk in de weg kunnen zitten. Waarom wil de overheid (bijvoorbeeld) een maximum aantal kanalen in een multiplex of een (daarvan afgeleid) protectielevel vastleggen? Dat kunnen de samenwerkende omroepen toch best zelf afspreken? Wat is het belang om dat wel vast te leggen? Het werkt volgens Broadcast Partners onnodig restrictief.

De reservering van 50% voor publieke lokale omroepen lijkt sympathiek, maar als daardoor een deel van een multiplex ongebruikt blijft en er wel (niet publieke) kandidaten zijn die willen meebetalen, dan span je het paard achter de wagen. Als de kosten per deelnemer dalen door een groter aantal deelnemers, is er meer financiële ruimte voor een robuust DAB-sigitaal. Die financierbaarheid is een onderbelicht element en als dat niet goed geregeld is, dan drijft dat de lokale omroep naar een kansloze positie als gevolg van ondermaatse DAB-distributie.

Broadcast Partners

Axelsestraat 58, 4537 AL Terneuzen – Telefoon +31 (0)115 683 555
Heuvellaan 35, 1217 JL Hilversum – Telefoon +31 (0)35 625 4444
E-mail: info@broadcastpartners.nl – www.broadcastpartners.nl

Met de in de consultatie voorgestelde, onnodige regels haal je alle flexibiliteit eruit en trek je een wissel op de financierbaarheid van kwalitatief goede DAB+ voor streekomroepen. Het voorkeursrecht voor lokale omroepen kan op een andere wijze worden verzekerd, dan met een quotum dat in de weg zit en in veel gebieden leegstand creëert. Dit terwijl er wellicht niet-publieke aanbieders zijn die de lege capaciteit zouden willen gebruiken. Hoe meer radiostations in een multiplex, des te groter en aantrekkelijker het aanbod èn hoe lager de kosten per participerend radiostation. Hierdoor kan er gekozen worden voor een robuuste invulling van de DAB+ dekking in een allotmentgebied. Het voorschrijven van een maximum van 12 omroepen in een multiplex ontnemt de deelnemers in een multiplex de vrijheid om zelf te beslissen over kwaliteit en kosten.

Robuust signaal

Het viel Broadcast Partners in het bijzonder op dat volgens de consultatietekst een robuust signaal zou betekenen dat er minder zendvermogen nodig is om een goede verzorging te realiseren en dat dit kleine(re) zendvermogen tot lagere kosten zou leiden. Dat is een vreemde redenatie die op kunstmatige wijze het oude basisplan voor Laag 6 lijkt te willen ondersteunen; het is echter een onjuiste redenatie!

Een robuust signaal betekent namelijk voldoende veldsterkte binnen het doelgebied, dat zorgt voor een behoorlijk ontvangstcomfort, zowel indoor als mobiel. Comfortabele, ongestoorde dekking van DAB+ in combinatie met een ruim aanbod van programma's in een samenhangend ontvangstgebied, zoals uitgevers en marketingbureaus die ook gebruiken, leidt tot acceptatie door luisteraars en zorgt (zeer belangrijk) voor betalende adverteerders. Goede dekking en een samenhangend gebied is essentieel voor alle publieke en commerciële radiostations.

Duwtje in de rug

Publieke lokale omroepen moeten de opbouw van hun DAB-netten uit hun bepaald niet ruime budgetten bekostigen. Er is wat voor te zeggen om deze omroepen bij aanvang een duwtje in de rug te geven, zoals de regionale publieke omroep die ook gekregen heeft. In de jaren 2018 t/m 2020 kreeg men daar in totaal ca. 1,2 miljoen Euro voor, los van de implementatiesubsidie voor de realisatie van het basisnetwerk. Het zou de omroepen en de ontwikkeling van DAB enorm helpen, als dit voor de lokale publieke omroep gelijk wordt getrokken. Wanneer je alle lokale multiplexen van Laag 6 bij elkaar optelt bedienen de lokale omroepen evenveel gebied als de regionale publieke omroepen.

Reactie op concept NFP wijziging

Het Nationaal Frequentieplan (NFP) zal hoe dan ook moeten worden aangepast. Broadcast Partners stelt voor om DAB+ in het NFP niet zo gedetailleerd vast te leggen maar, net zoals voor FM, generiek te omschrijven. Het in de consultatie voorgestelde NFP-detailniveau voor DAB+ werkt onnodig beperkend en omslachtig; dit nog even los gezien van alle termijnen die er voor staan om aanpassingen in het NFP te kunnen doorvoeren.

Kortom: Broadcast Partners bepleit een aanpak waarbij de randvoorwaarden in het NFP in algemene bewoordingen zijn verwoord, in plaats van specifiek frequentiegerichte vastlegging. Met deze aanpak zal de overheid veel beter in staat zijn om adequaat en flexibel in te haken op de ontwikkelingen in de markt.

Broadcast Partners